

НА ШЛЯХАХ РОЗВИТКУ ПЛУГА

(На обговорення перед з'їздом Плуга)

З утворенням Всеукраїнської Спілки Пролетарських Письменників і Молодняка обсяг роботи Плуга й організаційна структура його мають почасти змінитися. Плуг має ввійти в свої етнографічні береги, звузити свій зріст і скерувати свою увагу на літературну працю, не припиняючи своєї й громадської роботи.

Єсть тепер репрезентатор пролетарської літератури на Україні — Спілка Пролетар. Письменників, що, очевидно, наслідуючи кращі традиції Гарту стане масовою організацією, не замкнеться у вузьке коло, як Вапліте, й не буде одхрещуватись од громадської роботи.

Єсть і Молодняк, що, певно, буде організовувати робітничо-селянський молодняк, який виразно стає на письменницький ґрунт.

Коли раніше для молоді був лише єдиний шлях іти до Плуга, то тепер Молодняк виховає її в своєму горні, що передати потім до Спілки Пролетар. Письменників або до Плуга.

Коли раніш письменники, що виразно стали на шлях пролетарського письменника, не мали виходу з Плуга, бо стати „академиком“ не кожному було приємно, то тепер вони найшли цей вихід.

Плуг залишається на старих позиціях — спілки революційних селянських письменників, без філій, літгуртків, без зайвих надбудов. Стає гнучкою організацією, організацією масовою (в кращому розумінні цього слова) і то не „підготовчим класом“ до Спілки Пролетар. Письменників, а спілкою револ.-селянських письменників, що з тих чи інших причин не рвуть зв'язків з селом, не позбавляються в своїй творчості селянських образів.

В новій літературній ситуації, в дружніх взаєминах з ВУСПП'ом і Молодняком, Плуг позбудеться того тавра „плужанства“, що для деяких наших „приятелів“ єсть „емблема якогось ослизлого застарілого грузу“ (Кундзіч), а для ворогів — „просвітянство“, примітивізм. „Плужанство“ й для ворогів наших має стати тим, чим воно є: організацією по боротьбі з просвітянством, з „застарілим грузом“ нашого життя.

Коли ми візьмемо перші роки роботи Плуга, його зріст і поширення на периферії, то можемо констатувати, що організація Плуг виникла, як антитеза просвітянству.

Чим живились п'ять років тому наші містечки і Сонгорода? Там було безпросвітне просвітянство з Олесем, Чупринкою і Вороним, як найвищими досягненнями в літературі, з автокефальною церквою, як ідеологічною базою. Селянські будинки животіли без культурно-творчої роботи, а коли й працювали, то йшли шляхами просвіт.

Молода організація письменників-громадян з революційного селянства — Плуг, пробиваючи на село дорогу комуністичній, культурній роботі, рішуче виступила проти просвітянства. Коли простежити зріст філій Плуга, то вони, здебільшого зростали навколо радянських газет і через газету, разом з газетою провадили свою роботу.

Роки 1922 — 1925 можна характеризувати, як перший етап у розвитку Плуга. Цей етап — самий бурхливий, коли Плуг значно зріс. Поширив мережу філій і літгуртків, зацікавив маси літературними справами.

Цей період зросту мав і свої хиби, які потім було виправлено. Головна хиба — це ухил в поширення плужанської периферії. Плуг став набирати характеру „політосвіти“, заміняти її в справі організації літературних гуртків, вечорів, то-що (особливо сектори музичний, хоровий). Гуртки стали одриватися от тих установ і організацій, де вони виникнули, прагнуть до самостійного, визнавати лише керівництво Плуга. Масовість гуртків і почасти філій породила і оте „графоманство“, про яке люблять так кричати „олімпійці“.

Але сліпці ті, хто не добачає велетенського значіння цієї доби в справі поширення нового літературного слова серед мас. Літературні вечірки, літературні сторінки в центральних і окружних газетах будили масу, викликали в неї цікавість до літератури, заохочували братись до творів Хвильового, Тичини й інших письменників. Українська література для мас стала не порожнім місцем або одним Шевченком, а величезною скарбницею культури.

З естрад Сонгородів і містечок читалися твори українських сучасник письменників, старих класиків поряд зі спробами молодого села. Філії і гуртки стали рупором революційної літератури перед масами. Вони утворили популярність як письменницьким організаціям, так і окремим письменникам і нашим „олімпійцям“, що так папужили Плуг за цю його „просвітянську“ роботу. Інтерес до літератури був збуджений надзвичайний. Сотні старих і молодих взялися за перо й наводнили редакції своїми літературними спробами. Багато стало на хибний шлях, але чимало виразно стали на письменницький шлях і тепер дають матеріял до численних журналів на Україні. В період такого буйного зросту „графоманство“ було неминучим, але за будяками ми часто не хочемо, або не вміємо бачити наших досягнень.

Перша доба в розвитку Плуга закінчилась організацією початкуючих письменників навколо Плуга та інших організацій. Письменники потрапили до організації, що добре стала їх виховувати в революційному горні.

Другим етапом в розвитку Плуга ми вважаємо період з кінця 1925 р.—1926 рік, почасти 1927, коли літературна дискусія уже доплила до своїх берегів і Плуг на III-му з'їзді виправив свою лінію. Цей період характеризується чисткою плужанських лав, коли в спілці прийшлося залишити лише тих осіб, що виразно стали на письменницький шлях, затриманням кількісного зросту філій і одмовленням від організаційного керування літературними гуртками.

Організаційно Плуг скоротився, звужив свою периферію, звернув увагу на підвищення кваліфікації своїх членів, на якість літературної продукції. Змін в темпі роботи й розвитку вимагали, безумовно, обставини, коли літературні вечірки, як форма роботи, стали подекуди одживати. Треба було перейти до студійної роботи, до глибшого студювання літератури.

В цю добу Плуг хоч-не-хоч мусив виконувати неприродню для себе функцію — бути репрезентатором пролетарської літератури на Україні, бо розвал Гарту й ідеологічні збочення Вапліте кликали до цього Плуґ. І Плуг не схибив на своєму шляху, бо в своїх лавах він мав і має справжніх пролетарських письменників.

Плуг в цю добу поніс ряд „почесних втрат“: він дав з своїх лав письменників і до Молодняку і до нової Спілки Пролетар, Письменників і навіть до Вапліте. Щоб хто не говорив, а Плуг був тим горном, де виховувались ці письменники, де вони зросли.

Природньо, що рямці Плуґа, як організації селянських письменників, були для де-кого тісні й письменники з Плуґа мусили піти до

інших організацій. Кампанія, яку провадив Плуг за створення нової пролетарської організації типу Гарту, закінчилась успішно: таку організацію силами наших пролетарських товаришів утворено.

Пленум ЦК Плуга, що відбувся в січні 1927 року, підвів попередні підсумки цій добі і зробив певні організаційні висновки. Поділ спілки на філії — скасовано. Спілка уникає складних бюрократичних форм в організаційній справі.

Остаточні підсумки цій другій добі в існуванні Плуга підведе IV з'їзд Плуга. Цей з'їзд розпочне і третій етап в розвитку Плуга. Нова літературна ситуація до цього кличе.

Існування ВУСПП'у і Молодняка, що прагнуть до утворення організації у всеукраїнському масштабі, полегчить організаційні завдання Плуга. Молодь буде йти до Молодняка (хоч не виключена можливість вступу її і до Плуга), пролетарські письменники — до ВУСПП'у. Це не значить, що письменники-комуністи, чи взагалі з пролетарською ідеологією, мають вийти з Плуга. Це небезпечно для Плуга та й зовсім непотрібно для таких письменників. Коли вони працюють по наших округах, серед селянської маси, коли вони не одриваються од селянських мас, чи взагалі не гублять у своїй творчості селянських образів — їм прямий шлях перебувати в Пузі. Плуг не буде підготовчим класом до інших організацій, а організацією революційних письменників і то на довгий час.

Чи масовою він має бути організацією, чи замкнутою організацією одиниць?

Тов. Хвиля в статті „До організації літературних сил“ (газ. „Комуніст“) накреслює такі перспективи для Плуга:

— „Найкраще Пугові з масової літературної організації перетворитися в невеличку спілку селянських письменників. А таких одиниць“...

І далі:

— „Плуг — то є спілка селянських письменників. І тільки. А коли до Плуга прийшла молодь, то через те, що іншої організації не було. Тепер є Молодняк“...

Отже, за Хвилею, Плуг має стати невеличкою спілкою одиниць.

Чи природний такий шлях для Плуга?

Ми вважаємо що ні. За Хвилею, молодь з Плуга певно має перейти до Молодняка. Чи перейде вона — невідомо, а коли перейде, то й тоді Плуг буде нараховувати не одиниці, а так — до сотні письменників. Що ж тоді робити? Певно, треба обірати кваліфікаційну комісію, визначати, хто письменник, а хто „графоман“ і робити чистку. Такими заходами з Плуга можна зробити „невеличку спілку“, але чи це доцільно? Під чий тоді вплив піде решта початкуючих письменників (особливо — жертви чистки)?! Чи не на виучку до різних отаманів зоологічного націоналізму?

Адже кожний знає, що перебування в революційній організації, що прагне до утворення соціалістичної культури, до чогось обов'язує, більше — перевиховує письменника. Оточення впливає. Приклад існування російської спілки селянських письменників в РСФРР показує, що вона не стала „невеличкою спілкою“ і не може стати.

Плуг зможе надалі обережно приймати до спілки членів, дуже повільно рости, але він має залишитися масовою організацією революц. селян. письменників, а не селянським Вапліте.

При певній вимозі до своїх членів, при певному курсі на учобу (а цей курс має і надалі ще упертіше провадитись), загрози з боку культурного, як то гадають, не може бути. Примітивізму і спрощеності буде покладено край.

Позбавившись гуртків, філій і інших надбудов, Плуг під керівництвом комфракції свого ЦК не схибить і на політичному шляху, як то існування Плуга за 5 років показало.

Врешті спільний блок з ВУСПП'ом і Молодняком аж до створення Всеукраїнської федерації радянських письменників певна запорука, що Плуг надалі буде стояти на шляхові зміцнення соціалістичних елементів на селі.

І надалі Плуг не одмовиться од громадської роботи, буде допомагати в праці літературним гурткам і студіям, але там, де вони самі утворюються з відповідальністю за їхню роботу політосвітніх місцевих органів.

Ввійшовши в свої етнографічні береги, ставши спілкою (не одиницею), десятків селянських письменників Плуг в третьому періоді своєї діяльності має своєю творчою роботою стати на вищий щабель і показати сліпцям, що плужанство — не просвітянство, а шлях, яким мають іти революційні селянські письменники разом із своїми пролетарськими товаришами до створення комуністичної культури.

Ол. Метеорний

Прилуки

ПРО ФЕЙЛЕТОНИ І... ВЗАГАЛІ

(в порядку дискусії)

Тема, що ми її обрали, складна і трохи незвичайна. Складна тим, що маємо на увазі зачипити де-кого з уславлених імен і звичайна саме тим, що ми їх зачипаємо.

Мова йде про фейлетон і фейлетоністів.

За браком місця, ми на цей раз залишаємо справу фейлетона взагалі не зачепленою, а натомість візьмемо лише фейлетон сучасний, такий як він є, якого ми звикли читати в наших газетах. Побіжно ж зауважимо, що фейлетонів у наших газетах за виключенням хіба „Комуніста“ нема, а є щось подібне до колишніх „гуморесок“ постійних „малоросійських сотрудников“ видавництва Ситіна і Губанова.

Так от, поминаючи на боці сам термін фейлетон, спробуємо розглянути лише матеріяли, що нам їх за фейлетон підносять для читання.

І ще одно: поминаючи непомітних візьмемось за найбільш відомих:

О. Вишня, що вславився вельми на сторінках „Вістей“ та й по інших виданнях періодичних і окремих, справедливо може бути названий основоположником цілої школи фейлетоністів — Вишніянців. Всі молоді (і навіть підстаркуваті) газетярі, що випробовують себе на „фейлетонах“, пишуть коли не так як Вишня, то принаймні під його. Читаючи продукцію їх наслідування, ми, маючи перед себе прославлене ім'я основоположника, не додивляємось до якості продукції послідовників, трафаретно в більшості, мовчки друкуємо цей хлам в тисячах примірників і дбайливо розповсюджуємо.

Чому?

Тільки тому, що й славнозвісний О. Вишня таким стилем пише і читається, на здоровля йому. Відціль, звичайно, логично-послідовний висновок: — Коли друкуємо Вишню, чому-ж не друкувати Антошу КО, Ів. Підкову, або ще щось в тому роді?

Доречне питання й слушне.

Мусимо відповісти, хоч для цього ми трохи відхилимося від теми й шугнемо в історію.

Ів. Котляревський, написавши свою „Енеїду“ і „Оду князеві Куракіну“, прославився вельми, хоч й не можемо сказати, щоб Енеїда була вдалим формою і стилем літературним твором. Мова Котляревського — це мужича мова, тоб-то щире передавання простої хоч і неправильної народньої вимови. Котляревського творчість є широю, натуральною роботою, роботою від мозку, нервів - серця. Це є його натура, його вдача.

Простіш — Котляревський будучи натуральним — є оригінальний і тому приємний і легкий у читанні.

По Котляревському йде ціла фаланга його послідовників, його наслідувачів і... українська література, почата Ів. Котляревським через цих ведмедів, дійшла до Подолу в Києві у видавництва Ситіна і Губанова. Через них українська мова зробилась дійсно мужичою в зневажливому розумінні, здатною тільки до похабного, невдалого, примітивного, „мужичого“ гумору.

Адже цього заперечувати неможна. Ведмежої послуги послідовників Котляревського українська література не забуде.

Чи не теж саме зараз переживає український гумор в отих „фейлетонах“, що по суті нічого спільного з фейлетоном не мають, а є лише спроба пера в гуморі?

Безумовно.

Остап Вишня в своїх гуморесках оригінальний, приємний, читабельний і натуральний. І саме не реальний, а натуральний. Але в той же час, О. Вишня є апологетом примітиву, селозації мови, і вище сільських примитивів, іноді навіть порнографічних, О. Вишня не піднявся.

Гуморески О. Вишні не смішні сюжетом, а смішні формою, стилем, мовою, чудернацьким способом побудови діалогу, композиції дії. Поде-куди він просто стає українським Руденковим. В них нема сатири, а є глузування і це „в своєму роді гарно“.

Повторюємо, ми це О. Вишні даруємо, він тим гарний, що є натуральний, не роблений. Та це ще не все. Коли б тільки це, то особливої небезпеки в Вишніянстві не було - б. А то ще є одна особливість Вишні — це мова його гуморесок, що найбільше зле впливає на український гумор.

Коли ми беремо російський гумор: Аверченка, Чехова, Зощенка, і т. д. ми бачимо, що гумористичний матеріал підбирається автором і обробляється ним за допомогою добірної культурної російської мови¹⁾. Жодного перекручування ви там не знайдете. І ніколи не смієтеся з мови персонажу, а з того стану, в який трапив цей тип. Коли ж і буває, що автор вживає „простонародньої“ мови, то ви ніколи не знайдете в лексиці оповідача „з народу“ чужоземного мовного елементу, перекрученого на Рязанську, чи Тульську говірку. Завжди перед вас буде російська, примітивна мова.

Що ж є в нашому українському гуморі?

Насамперед смішливим елементом є не подія, а погана зросійщена українська мова на зразок „с утра была хорошая погода, а до обеда дощ пръоть“. От коли український гуморист не передасть отак розмови якогось селянина, то інакше він гуморески не напише.

Для чого це? Щоб продемонструвати свою некультурність? — Так для цього писати не треба. Щоб передати колорит села? — Отак ніколи селянин не говорить.

¹⁾ На думку редакції, і в цих авторів, особливо у М. Зощенка, випадків вульгаризації мови маємо немало. Автор статті був би правий, коли б відзначив як негативне явище — саме вплив Зощенка на українських гумористів. Р е д.

І коли в мові українських селян і є русизми — то по-перше, — не так їх уже багато; по-друге, — молоде покоління, що є переважною більшістю читачів, з своєї мови жене варваризми, а третє, саме основне, на всякій літературі, навіть на гуморесках, — читач вивчає свою мову. Значить такою літературною продукцією ми лише псуємо українізацію, що за неї ведемо отаку вперту боротьбу.

Та й чому справді український гумор і досі, на десятому році революції має бути дуракуватим, а не культурним гумором? Хто цього вимагає?

Очевидно, українські гумористи не розуміються на гуморі також як і „фейлетоністи“ на фейлетонах. А наші видавництва додержуючись правила „На безриб'ї й рак риба, а на безлюдді й Хома чоловік“ за традицією видають і перевидують часом не тільки антилітературний хлам, а навіть і антигромадську халтуру заховану під невинною формою фейлетону — „сіречь“ гуморески (Див. „Явдошини кислиці“ Ів. Підкови).

Та щоб не ходити за прикладами далеко візьмемо останнє видання „Плужанина“ 3-ю книжку серії „Весела книжка“ — Ів. Підкови — „Кислиці“.

При самому недбалому й неуважному прогляді на трьох десятках сторінок, ми знаходимо 120 випадків примітивізації, перекручування мови, 120 випадків похабного до неї ставлення. Для ясности наведемо тут де-що.

Умова — про зміст ні чи-чирк. Його в цій книжці нема і ми говоримо це цілком свідомо, за це відповідаємо. Кажемо про стиль і форму.

Коли хто стане заперечувати, що це не є варіант „усмішок“ — А, ну, хлопці, не піддайсь! — то ми будемо здивовані. Від початку до кінця О. Вишня і не краплиночки оригінальності. Хіба лише в тому, що у Вишні все натуральне, а тут штучне, надумане. Але беремо мову — „Коняка“¹⁾, — чудесне слово для всякого мешканця міста, що мужичо думає про селян, але вжитку серед селян воно немає. Є „кінь, коня, конячина, шкапа, шкапина“ і тільки зневажливо, або призириливо в пристосованні до людей — є „ех, ти коняка“.

Далі: „Дмитро Іванович усівся на воза, усадив дружину Олену з дитиною й погнав коня усусіднє село“... (ст. 3).

Тут уже звертаємо увагу на побудовання фрази, що є зразком безграмотности просто, а відділя і „все качества“. І...

„Оце так! — плямкнули селяни від задоволення (ст. 5).

Не беремось говорити про влучність вислову, оскільки колективного „плямку“ чути не доводилося.

Підемо далі...

„Мене ждало гірке розчарування“ (ст. 6). („Меня ожидало горькое разочарование“).

Правда в оригіналі звучить краще ніж у перекладі Ів. Підкови в книжці для українського села, за умов поглиблення українізації і ще...

„Гість кілька разів приглядувався до столика, біля якого я сидів — як би зручніше підійти“... (там же). „Видавши підходящу хвилину“ (ст. 7).... „Нова хвиля усмішки, яке давалася йому з трудом, набігла на Панасове лице“... (ст. 7).

Чого гість „приглядувався до столика“, чого Підкова змусив хвилину підходити, що вона стала „підходящою“ (неправильне творення дієслівних

¹⁾ А у Щоголіва „Гей, у мене був коняка“ — він же здається мову знав? Ред.

форм за зразком руської граматики)? Як зрештою, одна усмішка може обернутися у „хвилю“ та ще і в нову очевидно вона вже кільканадцята по черзі, коли нова? І що з кінцем сама по собі фраза?

„Обидно“ (ст. 3) нам робиться за селянина, що буде мову вивчати за такою книжкою. „Приходиться“ (ст. 9) нам всупереч нашому настрою „опровергати“, (там же) твердження що до мови і „зобижатися“ (там же) на „Плужанина“ за видання.

„Зобижаємось“ ми тому, що цей літературний „трудяка“ (ст. 10) до таких „печальних“ (там же) наслідків дійшов, занедбавши культуру мови кажучи:—

„І печальна, сумна—в хліві головою похитувала.

Печальний, сумний ходив господар по двору, думу гірку, невеселу думаючи. Сумна, заплакана господиня біля печі поралась. Печальні, сумні сиділи в куточку діти, про забавки забуваючи. Тяжко, боляче було коняці. Почувала вона: останні години на цьому світі доживає, ні від кого допомоги не бачучи. І сльози, як горох, котилися з очей кінських І сльози набігали на очі господаря похмурого. Сльози капали з очей господарки зажуреної. І сльози блищали на очах діточок невеселих. І надумала господиня слово розумне, надію в серце вселяючи, печаль розвіваючи (ст. 10).

• Зло нас бере, але „замість“ (ст. 11) лайки ми вдаємося до суду громади і кажемо—захистіть! Неможна далі так!

Але... „Гульк... хтось розпустив чутку“ (ст. 13), що Підкова ще книжку видаватиме і ми лише бажаємо, щоб автор пояснив, як можна бачити чутку, що він на неї „гулькав“.

Красвид на р. Донець. Крейдяні гори

„Молодиця туди-сюди, мняться, брикається (ст. 14) і... ми б хотіли щоб це з автора „одно пусте місце зосталось“ (ст. 14), щоб не писав більше „тряпошних“ (там же) гуморесок.

Ми вже не кажимо про „знищить, трепет (ст. 15), стрільця влучного“ (ст. 16), але в останнє звертаємо увагу на...

„Спідничку свою рябеньку від пупа до п'ят розпанала (ст. 18).

Не кажучи вже про те, що пуп і п'яти розташовані, так би мовити, на різних „полюсах“ і „панакати“ спідницю на перекис взагалі неможна, ми лише звертаємось до слова „панакати“. Для чого воно тут?

Колорит села передати? Оригінальність мови селянина зберегти?

Так це ж від автора мова. Значить він, сидючи на стільці і зачепившись за двяшок, штани не розірвав, а „розпанав“. А чи казав так автор? Чув він зрештою де? Ми не чули.

Але досить цитувати. Кому не лінь, той сам зможе переглянути книжечку і легко винайти в ній 120 випадків вульгаризації, перекручування й примітивізації мови поданої для села.

Та залишимо Ів. Підкову. Візьмемо Антошу Ко.

Не пізнаєте? Це ж вишневий пуп'янок, тільки з другої гілки. (До речі не „віточки“ як у Підкови).

„Бросьте, возражаю, неоднократно“ що частенько надібуємо в його фейлетонах — суть відзнакою намагання подати оригінал без авторової обробки сільського типа зросійщеного гатунку і до того ще з позитивного боку.

Ну щож, — забороняти не будемо, але ми „інакше поступити“ з ним не можемо, як тільки попросити —

— Коли калічете мову, то робіть бодай оригінально, не наслідуйте готових зразків вульгаризації і примітиву. „Убирайся геть“ та „пожалуста“ з додатком — „безпокойства“ досить переконуюче говорять за себе, коли до всього додати, що фейлетони його є стилем і формою такі ж як і Вишні, тільки незграбніші і надумані.

Слід ще спинитися на такому: чому „возражаю“ вживає селянин, а не „заперечую“? Хіба „возражать“ український селянин взнав раніше, ніж „перечити“? У мові селянина „возражать“ є надбання пізнішого часу (1917—27), а перечити є своє давнє слово. Або, де він чув „неоднократно“?

Звичайно, ці слова вживаються теж для того, щоб викликати сміх.

Та це не гостро. З таким же успіхом можна вставляти й французькі слова, як робили співробітники Ситіна і тоді досить смішно буде.

„Ти мерці, твоя жінка мерці і твої діти мерценята“.

Дуже смішно? Рівно стільки, скільки і з Антошиного „неоднократно“.

Сумно? Згоджуємось.

Ю. Гедзь. Теж вишніянець з додатком значної долі свого недбальства. Далі... Та буде.

Не фейлетони це. Не гуморески, а мовна халтура, проти якої зрештою треба повести боротьбу. Бо хоч і не зла це воля діє, але...

Черкаси

Леся Гомін

Письменник являється не тільки виразником того суспільства, що його висунуло, а і продуктом його; він вносить з собою в літературу симпатії й антипатії свого суспільства, його світогляд, звички, думки, навіть мову.

Г. Плеханов. Із ст. „Народники — беллетристи“

ПОТОЧНІ МОПАПКИ

Літпролетарська премія імени В. Василенка

Комуністична партія говорить — і говорить абсолютно справедливо — що особливу увагу треба звертати на літературний молодняк. Там бо мусять бути джерела пролетарської літератури. Їх треба з найбільшою любов'ю плекати. Це зовсім не значить робити з групи Молодняк ту панську дитину, що як удариться — нянька винна.

Привілей плекати „молодняківців“ бере на себе В. Василенко докучливими підвалами в „Комуністі“. Ми вже відзначили, що ці підвали не так за Молодняк, як проти Плуга. Оце й тепер (номер від 27/II) в рецензії на 2-гу книжку „Молодняка“:

Коло ліричних настроїв редакція поширити хотіла, вмістивши вірш Ів. Шевченка „На крейсері“. Це — іронія судьби — плужанинові писати про крейсер. В результаті це не крейсером пахне, а справжнісіньким селом. От наприклад, картинка поетична з крейсера — ніби картоплю селянин на воза висипав:

Лопата за лопатою
Наповнено мішки

Або далі ціла ідилічна селянська сімейка:

І разом з кочегарами
Працює комісар
З старими адміралами
Безвусая Комса...

П'ять пудикив з додаточком
Не дуже то й важкі.

Дебелі спини мокрі в всіх
І чола піт зросив,
Тече у трюми з рокомом
Блискучий чорнослив

Поет тут абсолютно не зважив, про що і як писати, а в результаті „ні уму, ні серцю“. (Підкреслення Василенка Я.).

Ми думаємо навпаки: В. Василенко не зважив тут, про що і як писати, а в результаті: уму ясно, що в Василенка не все там „теє“, а серцю — що він, Василенко, сердиться і з пересердя тяпає так, що за „Комуніста“ соромно.

Іван Шевченко — піонер в українській революційній поезії, що дає морський побут, оспівує Червону Чорноморську флоту. Його можна за це тільки вітати. З другого боку ясно, що, вийшовши з села, він сприймає нові враження, оперуючи головним чином сільськими порівняннями. Але те, що підкреслює В. Василенко, ніяк не з села походить, а таки в морського побуту; знайомий кожному кочегарові термін для великозернистого вугілля „чорнослив“, що насилається саме в п'ятипудові мішки, коло яких порається робочий („ідилічна селянська сімейка“) колектив. Оце все змушує нас оголосити літпролетарську його імени премію за краще, ніж в Ів. Шевченка, порівняння вугілля (боронь доле — не селянське!).

Тече у трюми з рокомом
Блискучий чорнослив...

Другу премію буде дано тому, хто догадається, чого хоче В. Василенко, третя — за спосіб відучити його писати нерозважні рецензії.

Ярема

Остання крапка в літдискусії 1925 — 27 року

Цю крапку ставить журнал „Більшовик“ (№ 2) статтею т. М. Скрипника „Хвильовизм чи шумськизм“ — відповіддю на вміщену тамож статтю т. О. Шумського „Ідеологічна боротьба в українському культурному процесі“.

Аналізуючи різні заяви т. О. Шумського що до літдискусії і підкреслюючи, що він, за його власними словами, в основному з т. Хвильовим згодний, а те основне є відома проблема „боротьби двох культур“ — російської і української, — і протиставлення Москва — Європа, приховане під гаслом „Європа — Просвіта“, т. М. Скрипник приходить до висновку, що хвильовизм — він ще й шумськизм, що т. О. Шумський, як бувший головний редактор „Червоного Шляху“, дав покров свого імені для створення того масового причілку, того інкубатора, де зібралися й виховалися „ваплітівські думки-курчата, аж поки вони не поросли пір'ям і почали на власну руку цвірінькати в різноманітних ваплітівських зошитах, альманахах та часописах“.

Статтю О. Шумського т. М. Скрипник називає відчитом перед партією що до цього — і цей відчит уважає за незадовольняючий. Цим ставиться остання крапка в літдискусії, засуджуються конче думки головних її учасників, бо редакція „Більшовика“, органа ЦККП(б)У додає від себе в примітці, що вона з критикою статті т. Шумського, що її наводить т. М. Скрипник, цілком погоджується.

Книгочий

Націоналістичні ухили — всесоюзне явище

Ми вже відзначували на сторінках „Плужанина“ аналогію між Вапліте й білоруською групою „Узвишся“, що провадить боротьбу з пролетарським „Молодняком“. В № 1 „Красной Печати“ вміщена стаття А. Аршаруні „национальные писатели и их организации“, що відзначає цілу низку аналогічних явищ:

„Среди грузин ярким выразителем националистической группы был известный популярный поэт Акакий Церетели; среди армян в прошлом — Раффи, в настоящее время политический эмигрант Агаронян; казаков — Джумбаев; украинцев — Хвильовый; тюрков — Джавид; татар — Шараф и т. д.“

Было бы неправильным всех поименованных писателей рассматривать с одинаковой точки зрения; есть известная разница в их отношениях к тем или иным вопросам, но в общем эта группа националистов культивировала, да и теперь продолжает культивировать националистические тенденции. Она ведет борьбу с русской литературой, наконец, в той или иной форме, и с советской властью“.

А. Аршаруні, видимо, гаразд поінформований у справах тюрко-татарських і кавказьких і менше в українських (білоруських, єврейських, польських, латишських і т. д. він зовсім не згадує). Не можна ж бо комуніста М. Хвильового врівень із політичними емігрантами ставити, як би він не ухилився від правильної пролетарської лінії. Але в основному його стаття підкреслює серйозну небезпеку, небезпеку всесоюзного масштабу:

„В общем процесс, происходящий в нацлитературе, свидетельствует о том, что пролетарские организации среди народов СССР еще не играют решающей роли“.

Причини цього зрозумілі — соціальний склад. Як лікувати цю хворобу — теж ясно. Ясно й те, чому ми так гаряче вели літдискусію на Україні і чому перемогли. Думається, що нікого тепер не знайдеться, хто б сказав, як це було на початку, що це „звичайнісінька склока“. Одні панфутуристи в рецензованій далі „Зустрічі на перехресті“ думають, що ми „за власною пихою нічого не бачимо“ й лише з „великою охотою сваримося один з одним“ (стор. 41). Так на тож вони й богема — поза тротуарами нічого не бачать.

Книгочий

КРИТИКА І БІБЛІОГРАФІЯ

ОТРУЕНИЙ ЩУР

(Про Джонатана Свіфта)¹⁾

Тоді, як Франція наближалась до своєї революції, Англія віддалялась від своєї, а зараз ми вернемось до того „туманного острова“ (Англії), щоб поглянути на те, що діялось там у вісімнадцятому сторіччі. Король піддався тоді саме, й парламент мав останнє слово в громадських справах. Парламент панів - землевласників, вибраних в шахрайський спосіб, протягом двох сторіч, як то побачимо, ступнево перемінювся в парламент купців, властителів кораблів, магнатів вугілля, криці, діамантів, броварників та видавців - розсівачів капіталістичної отрути - пропаганди.

На долю Англії вісімнадцятого сторіччя припав обов'язок створити буржуазну душу. Машинерія й стандартизована продукція, що народжувалась вже в цілому світі, тоді ще там не виплили на кон життя, але як вони прийшли, то попали на приготовлений вже ґрунт і психологічний і культурний, що був приготований для них тією „нацією торгашів“. Це є світ грошей, де все інше усунене на бік, де всі інші стандарти являлись лише скаралушу, без життя в середині; честь, слава, гідність, доброта — все репрезентувалось грішми. Релігія стала справою наживи й вигоди. Політика стала справою партійних пристрастей, гризні про захвалення посад. Ріжниця між двома партіями була лише та, що одна з них лишається при владі, а друга на боці, метою тих, що залишались на боці було: доказати мерзоти тим, що знаходились при владі і в цей спосіб дістатись до влади самим і продовжати роботу своїх противників.

В цьому буржуазному світі артист може бути слабоумним, що не знає дійсності свого часу, щиро вірити в його облуди. Або ж він може бути циніком, зубоскалити на свій час, все ж таки беручи те, що можна від нього взяти. Або ж він може бути бунтарем, говорити правду — і тоді він голодуватиме десь на піддашші, чи збожеволіє, або ж опиниться в тюрмі, на заслання.

Першим, що повітав це нове сторіччя своїм писанням, був чоловік, який збожеволів. Один з найбільших майстрів англійської прози мав ту химерну долю в житті, що йому довелося їсти гіркий шматок хліба „далеких свояків“. Він став свого роду освіченим слугою багатих, і зрештою дістав незначне заняття в церкві. Хворий більшу частину свого життя, гордий, високомірний, повний стриманого натхнення, Джонатан Свіфт перетворився на майстерного іроніста.

Його першою великою книжкою був твір під заг. „The Tale of a Tub, в якому він висміював гризню різних церковних груп. Оглушивши ось так церкву, він подався в її служителі — попи, але не дістав посади, бо хтось інший заплатив хабаря в тисячу фунтів стерлінгів урядовцеві, що раздавав парафії. Свіфтові сказали, що він може дістати іншу парафію за ту саму ціну, але він не мав тоді такої суми грошей.

Елементи, що були при владі тоді, називались „Торі“, а ці, що були кандидатами на майбутніх владарів, називались „Бірі“, бились вони між

¹⁾ Цю замітку Ап. Синклера надіслано з Нью-Йорку до „Плужанина“ нашим дописувачем Ев. Круком, який узяв її з великої розвідки про письменників („Mamonnart“). Редакція надалі має подати ще кілька подібних нарисів критичних Аптона Синклера. Р е д.

собою нещадно, і літераські щурі, ховаючись по піддашсях та по пивницях, писали одні на одних лайливі памфлети, які видавали вони анонімно й поширювали під загрозою тюремної кари. Подібно визнаному поетові-лавреатові Драйдену, наш майбутній попик, теж не марнував тоді часу з своїм пером; він писав для Вігів, а як йому не везло з Вігами, то він пристав до Торів, які і зробили його попом в Добліні. Там він написав свою „Скромну Пропозицію“ про пожирання дітей Ірландії, одну з найстрашніших іронічних річей в цілій літературі. „Дивіться — каже понурий попина, ми дозволяємо населенню примірати з голоду і яке ж марнування національних ресурсів, яке ж гвалтування наших основних принципів ділової економії. Давайте будемо годувати цих ірландських дітей, і як вони зробляться гарними, випасеними, подаватимемо їх на стіл; вони почуватимуть себе щасливими впродовж свого коротенького життя, а нам не треба буде імпортувати поживи з чужих земель“.

Відтак вийшов твір „Подорожі Гулівера“, Gullivers travels, що заняв місце поряд „Прогресу Полігрима“, як обов'язкове читання нарівню так для молоді, як й для старших. Це ще навіть більше досконала алегорія: ви можете читати її як звичайнісеньку історію, без жодної гадки про якесь віддалене значіння. Автор допомагає вам досконалою тяжкістю, з якою він описує кожную деталь цих окремих пригод. Насамперед ми дізнаємося про землю, де люди всього лише шість цалів високі, і отже ми сміємося з жалюгідности людських справ. Потім ми попадаємо в землю, де люди незвичайно великі, і тоді ми дізнаємось, якими в дійсності брутальними, грубими й дурними ми є. І так далі, доки ми не приходимо до землі шляхетних й прекрасних коней, де людські істоти є розпусними й брудними малп'яками.

Таким робом ми довідуємось про найгірші речі світу, який призначив геніяльну людину попом церкви св. Патрика в Добліні, тоді, як він бажав бути попом катедри св. Павла в Лондоні. Дивлячись на це, ми мало що не готові самі збожеволіти й вмерти, як то цей попина сам висловив „наче отруєний щур в дірі“.

Нью - Йорк

Ап. Сінклер
(Переклав з англ. Ев. Крук)

СЕМАФОР МАЙБУТНИКИ БУМЕРАНГУЮТЬ

Бумеранг, як відомо, надзвичайно хитра дикунська зброя: раз кинута й не попавши в мету, вертає вона до того, хто кинув і, бува... боляче б'є його. Поцілай, мовляв, влучніше.

За маркою „Бумеранга“ видали Михайль Семенко, Гео Шкурупій та Микола (чому не „Нік“?) Бажан у Києві збілочку „Зустріч на перехресті“: скількісь поезій і полемично-прокламативна „Розмова трьох“. Поезії Семенка здебільша на сексуальні мотиви („Тринадцять“ Ігоря Северяніна) і нагадують Семенка часів його „П'єро“, а не „Товариша-Сонця“. Гео Шкурупій дає півбаладного характеру „Море“. Микола Бажан нагадує трохи Осьмачкині вправи своїм „Кров полонянок“ і — (Сонети — це не спадщина дурнів!) — двома сонетами „Залізнякава ніч“.

Отож різностильна й різнозмистовна спільна демонстрація творчости трьох друзів, що зішлись на перехресті. В ім'я чого? Відповідь дає „Розмова трьох“ — „полоскочимо пузо літературних самозадоволених куркулів“ — „треба знову йти до „ізмів“ а не до „рідної хати, до мир і тишина“, бо: „коли вже комусь треба гуртуватися, то хай собі гуртуються, але вже по принципу якості і по творчій психиці, а не під гаслом „український письменник““.

Таким чином, українські панфутуристи збираються відродитися й знову згуртуватися, кличучи до себе з Харкова Шпола, що тут „запрезидентився“, кличучи до себе всіх, хто хоче бути серед „перших“, коло „Семафору“ з зеленими вогнями і з великої літери. Семафоромайбутники самі кажуть: „невідомо, що дасть нам ця зустріч“ і знаходять спільного для себе три речі — метод, Жовтень та „знання роботи, об'єктивне, свідоме знання того, що таке наш матеріал і як орудувати ним, щоб він діяв так, як хоче майстер“.

Водночас десант футуристів висміює Плуг, ВУСПП і Вапліте. Перший складається з „літературних зайців“, в другій питають „чи скоро даватимуть обмундировання“, в третій прощитає „французька з нижегородською“. Що до критиків — їх панфутути люблять, як „алігатори пташину, що колується в неї в зубах“.

Отож — „жив Курилка“. На нашу думку він і не помирав таки (це зовсім не говорить про наші симпатії до нього). Лефовські настрої весь час були, й розгром панфутів 1923—4 року був штучний, силуваний, механічний, так само, як перебування частини з них у Вапліте (недурно Шпола назад кличуть, хоч ясно навряд докличуться). Праві панфутути в тім, що після виключення Хвильового, Ялового та Досвітнього, виходу Сосюри, виступу Шкурупія і Бажана — Вапліте справді скидається скорше на спілку радянських письменників, ніж на академію пролетарської літератури. Та це не значить, що бумеранг їхній дійсно когось ударить, а не верне, як личить бумерангові, покрутившись у повітрі. Крутіться, друзі! У радянських пивних питава для вас вистачить, а в їх трампів теж бува. Чому ж не бути й об'єднанню трампів?

Примітка: слово „трамп“ близько до слова „босяк“, та не лаємся ми тут, а хочемо відзначити, що в основі „Зустрічі трьох“, як і взагалі в усіх футуристичних виступах лежить ідеологія лямпенства. Про це говорить хоч би мета нового об'єднання „полоскотати пузо самозадоволеним куркулям“. З таким похвальним бажанням гасають по великих містах і купки безпритульних. Троє семафоромайбутників із своїм „Бумерангом“ теж нагадують нам отаку зграйку безпритульних.

С. Пилипенко

РЕЦЕНЗІЇ

Шевченко та його доба. Збірник другий. Українська Академія Наук. Комісія для видавання пам'яток новітнього письменства. В-ння „Книгоспілки“. 1926. 170 стор. Ціна 2 крб.

„Давно відчувається потреба у виданні, що охопило б на всю широчінь проблеми Шевченкознавства, студіювало б і самого письменника і його найближче оточення, і ту історичну добу — 30—60 роки XIX віку, — що виразно відбилася на Шевченкові“ — так з'ясувала УАН завдання своїх неперіодичних збірників „Шевченко та його доба“ в збірнику першому 1925 року.

І це завдання збірники посилено й виконують. Цікавий зміст першого примушував з великою цікавістю ждати другого. Потреба таких збірників велика, бо кожен рік несе щось нове в галузі шевченкознавства, про що слід знати не тільки вузькому колу фахівців, а ширшим масам і вчительства, і літературознавців, і літераторів.

Маємо, отже, другий збірник, де дано 8 статей — розвідок, листування до Шевченка та примітки до 4-х його малюнків.

П. Филипович в статті „Революційна легенда про Шевченка чи дійсність“ подає цікаві матеріали що до оповідання про те, як Шевченко на зернятах доводив, що і цар, і генерал, і губернатор, і пан, і нарід — одне. Це оповідання І. Франко переказав у своїй книзі „Шевченко героєм польської революційної легенди“. Твердження цієї книжки головним чином і розглядає Філіпович стверджуючи свої докази новими біографічними матеріалами та спогадами сучасників Ш-ка, як от „Воспоминания Б. Н. Никитина“.

Ол. Дорошкевич статтю „Шевченко й петрашевці в 40-х р.р.“ продовжує свої дослідження, подані в статті „Шевченко в соціалістичному оточенні“, вміщеній в „Шевченківському збірнику“ 1924 р. Аналізом листування до Шевченка, щоденників окремих петрашевців та порівнянням окремих місць

„Словаря иностр. слов“, складеного петрашевцями, з окремими місцями поезій Шевченкових — Ол. Дорошкевич в даній статті підносить питання про впливи на Шевченка російських фур'єристів-петрашевців, всупереч твердженням Драгоманова. Автор, на нашу думку, свою цю тезу довести зумів.

Формальної аналізи творчості Шевченка у нас бракує. І тут цікавою є стаття С. Родзевича „Сюжет і стиль у ранніх поемах Шевченка („Катерина“ і „Слепая“). Автор порівнює ці поеми з „Едою“ Баратинського, „Бедною Лізою“ Карамзіна, поезіями Карамзіна, поезіями Козлова, і підносить питання про певні впливи „байронізму“ на цих усіх письменників і про ці твори Шевченка, як зразки української романтичної поеми.

Б. Якубський в статті „До проблеми ритму Шевченкової поезії“ сперечається з др. Смалъ-Стоцьким. Смалъ-Стоцький в статті „Ритмика Шевченкової поезії“ зробив чимало просто таки кумедних і надто вже патріотичних висновків, які в основному зводяться до того, що поезії Шевченка треба співати, а не читати, що він не вживав метричних форм (як ямо, хорей то - що), що „більшого митця поетичного слова над Шевченка світова література не знає“ і що йому нічого було позичати у „чужинців“ і т. д. Якубський ці положення досить ґрунтовно розбиває, правда нічого нового в своїй статті що до ритмики Шевченкової не додаючи.

З інших статей цікава стаття Міяковського про Миколу Гулака, маловідомого серед широких кол українських — братчика Кирило-Методієвського братства, найбільш витривалого і стійкого, та „Матеріали до історії приятелювання Куліша й Шевченка р. 1856—1857“, подані В. Петровим. Дещо нового подає також П. Рулін про взаємини Шевченка з Щепкіним. Акад. С. Ефремов в замітці „Епілог до Кирило-Методієвської справи“ знайомить з наказом генерала Шнеля до Одеського жандармського полковника Граве про Кирило-Методієвських братчиків і їхні твори.

Наприкінці подано листи до Шевченка Максимовичової, Маслія, Тарновських, Лобка, Тризни, Толбина і примітки до малюнків Шевченкових Новицького.

Збірник дає чимало цікавого для шевченкознавства.

А. П.

Радаков А. — „Каррикатура“. Книгоиздательство „Благо“, Ленінград, 1926, 28 с., ц. 1 р.

З розвитком громадського життя, особливо після 1905 р., почала в колишній Росії, а почасти й на Україні розвиватися каррикатура (до того були лише натяки). Світова війна звела її до мілітаристичних тем, але з останньою революцією вона знову стала важливим чинником у розвитку преси. Сатирична журналістика ще замало розвинена, але й тут ми маємо такі журнали, як „Смеһач“, спадкоємець „Сатирикона“, „Червоний перець“ на Україні. Цей жанр каррикатури мало дав видатних імен, на Україні особливо: Сашко (Довженко), Падалка, та майже й потому. Ще

до недавна це мистецтво було примітивне: малювали довгого носа чи велику голову при дрібних ніжках, або який лубок, — от і все.

З цього погляду цікавим є кинути погляд у минуле (до історії цього жанру ще далеко) і спробувати охарактеризувати сучасних російських харикатуристів — Малютина, Черемниха, Б. Єфімова, Л. Бродати, В. Козлінського, Д. Щербова, Ремізова й інших, як це робить Вадим Лісової у передмові — статті — „Художественная каррикатура“ (3—12 сс).

В основній статті — „Что такое каррикатура“ А. Радаков, що й сам працює в цій галузі по журналах, пробує з'ясувати саме розуміння творення та закони його, що до каррикатури. Він її вважає за перебільшення того, що не досить типово висловлене в природі, ілюструючи шаржами на М. Горького та Л. Андрєва, каррикатурами на різних звірят (слона, бегемота, то - що). Спинаючись на техніці, він розрізняє малюнки штрихами й монументальні, з усіма деталями. Цікаві його характеристики творчих засобів окремих європейських каррикуристів (Леандра, Гульбрансона, Бетмана, Каран д'Аша й ін.), як і характерних особливостей національних, виявлених у цьому мистецтві.

Трохи автор статті спиняється й на питанні про вироблення типу в каррикатурі, її засобів символізації та еμβлематики, спиняючись на типах Роберта Макера, Міхеля, Вільгельма П. Він підкреслює також особливу вагу тенденції в малюнках.

Для наших каррикуристів не зайвою є думка А. Радакова про потребу бути оригінальним. Мати свою власну маніру, не дуже деталізувати, але вміти спостерігати, бачити анатомію складок одягу, рухів, подібності людей до окремих звірят і речей. Для цього треба постійно малювати з натури, щоб потім типізувати.

Ця книжка не розв'язує багатьох проблем, іноді лише ставить їх, може, навіть не дає видатних каррикатур, хоч їх тут є й чимало. Де-які, певне, будуть і мало зрозуміти як, напр., Каран д'Аша (24—25 сс.), — певне вони давалися з відповідними підписами в оригіналах. А в тім вона все ж дає де-що цікавого й для звичайного читача, тим паче її слід знати молодим робітникам цієї молоді галузі.

І. Капустяняський

Майфет Т. — Матеріали до характеристики творчості П. Тичини. Критична бібліотека. ДВУ, 1926, 68 ст. ціна 1 карб.

Всілякі новинки на провінцію за наших часів докочуються з значним запізненням. Так трапилося й з формальним методом. Лише за останній, 1926 р., українські дослідники звернули на нього пильну увагу, одні критикуючи (В. Бойко, З. Чучмарьов), а другі виявляючи до нього прихильність (А. Шамрай та ін.). Ареною для дискусій став „Червоний Шлях“, де виступив і один із могоикан цього методу (Б. Ейхенбаум).

Спробу перевести формальний метод у життєву практику дав у вищезазначеній книжці Гр. Майфет. Він по 4-х головних збірках П. Тичини прослідкував композиційне значіння синтаксичної будови віршу, повторів, окремі розділи, присвятивши анафорі (15—37 с. с.) епіфорі та колу („кольцу“), доки що на цьому спинившись. Автор сумлінно вишукав у Тичини приклади на зазначені явища, порівнюючи його іноді де-з-ким з інших українських (Вороний, Олесь) та чужоземних (Ростан) поетів, Проробив це він, ідучи головним чином, за працею Жирмунського „Композиция лирических стихотворений“ (Лнг, 1921) але виявив і добру обізнаність з працями інших формалістів (Томашевського, Якубського, Сабанеєва, то-що). Окремі моменти він пояснює за рефлексологічною теорією, що спробу її застосувати до літературних явищ зробив раніше. Від будь яких висновків він утримався, обмежившись естетичними дрібними зауваженнями до розбору художніх творів. Він лише обіцяє „шляхом об'єктивного аналізу“ довести позитивність та поступовість еволюції Тичини. Ширші ж висновки він покладає на тих, хто буде студіювати шляхом порівнянь роботу українських письменників, особливо сподіваючися дослідити ще Тичинину ефонію, ритміку то-що. Він визнає, що єдиним, об'єктивним фактором поетичної творчості для читача є форма твору (4 с.), що складається з стилістики, тематики, композиції, то-що, хоч і вважає за потрібну й соціологічну аналізу, для встановлення зв'язку твору з соціальним ґрунтом, але лише на підставі науково-обґрунтованого студіювання поетичної мови. Обидві течії можуть застерігати одна другу від помилок, — ця думка може й вірна, та базу для соціологічного методу автор дає занадто вузьку. Він обмежився стратегічним визнанням другої методи, але не тільки сам не спробував підкреслити хоч де-які моменти соціологічного порядку, а сумнівно чи й дав якийсь матеріал для подібних узагальнень соціологу. Це є лише спроба усвідомити де-які засоби мистецької інтуїції, пізнати акт натхнення, щоб може допомогти поетам в їх прийомах, відвівши для інтуїції витонченіше поле, та показати читачеві засоби художнього впливу. Правда, читач, при сухості і лаконичності викладу та насиченості розвідки спеціальною термінологією, навряд чи багато второпав. Можливо, що йому теж доведеться починати з Жирмунського який докладніше з'ясовує окремі прийоми.

Можна пожалкувати, що автори не дали коректи цього відбитку статті з „Червоного Шляху“. Через це не тільки помилково вклинилися примітки в текст (32—37 с. с.), замість того, щоб бути їм наприкінці, а й зовсім загубилася третя частина розвідки, що була в „Червоному Шляху“. Мимо його волі, певно, видавництво дало йому ім'я „Ф“ замість Григорій. В книжці є чимало приміток іноді зайвих, що ускладнюють читання і нерідко могли б бути включені просто до тексту. Бажано, щоб автор довів до кінця дослідження інших формальних прийомів поета.

Ів. Капустянський

В Поліщук. Остання війна. Збірка військових поезій, ДВУ. Військовий сектор. 1927. Стор. 37, ціна 25 коп.

Небагато є тих, хто знає, що за псевдонімом Микита Волокита 1920 р. в Київській селянській газеті „Більшовик“ друкував простенькі агітаційні віршики й байки В. Поліщук — той саме Поліщук, що настирливо пропонує тепер „динамічний верлібр“ і береться за грандіозні сюжети, часто-густо себе дискредитує на них, як слід не опрацювавши, не продумавши й обравши зовсім собі не по силі.

Частину цих віршів і байок (залічивши між іншим до байок зовсім не байкової форми де-які агітки, як от „Польський Льокай“) — зібрав В. Поліщук разом з пізнішими творами на військові теми (відомий юнацький марш, присвячений школі Червоних Старшин, пісню про газ і т. ін.) у зазначеній збірці.

Є між ними твори гарні, художні, що не втратили свого значіння і дотепер, є й такі, що їх не варт було передруковувати — більшість з отих байок, то-що, бо теми їх застарілі, а обробка здебільшого неохайна.

Та цікавить нас ставлення самого В. Поліщука до неї. Написав він, бачите, до „Останньої війни“ післяслово, де звертає увагу читачів, що таку ж „чорну працю робітника художнього слова“ розгорнув у Росії Дем'ян Бідний — „попередник“ В. Поліщука. Не хочемо ми тут сказати, що далеко куди до зайця, — кожний робить посьляну працю і нічого шпигати порівняннями. Але що прикро вражає — так оцей вислів „чорна праця“ разом із дальшим вибаченням: „може декого з паничків ці речі вразять своєю буденщиною та спеціальним призначенням, але в них так чи інакше відбивається голос бойового побуту великих історичних днів“...

От-такої! Коли „панички“ не врозуміють, що класова поезія має класові цілі й „спеціальне призначення“, так нема чого й вибачатися, а коли сам В. Поліщук речі, призначені для читання широких трудових мас, у простій приступній для них формі вважає „чорною працею“ — це не личить поетові, що свою групу (чи, власне, себе) зве „Авангардом“ — це не авангард, а назадницькі думки. Пролетаріат не соромиться своєї праці, не зве її чорною, не просить вибачення у паничків за невибагливість своїх витворів. В. Поліщукові треба згадати, як колись наказом ВУЦВІК'у його „Дума про Бармашиху“, — ширий, простий, приступний для робітництва й селянства твір передавався по радіо в усі кутки України, а хитромудра, на думку автора, поема „Європа на вулкані“ чи „Червоний роман“ були відзначені критикою й читачем саме, як „чорна праця“.

Одне слово — своїм „післясловом“ В. Поліщук лише зіпсував свою нову збірку й замість звернутися до читача її — червоноармійця, звернувся ні з того ні з сього — до... „паничків“. Змусило його, звичайно, до цього бажання видрукувати 1927 року те, що тепер до друку не надається.

С. Пилипенко

ХРОНІКА

В ЦК ПЛУГА

4-й з'їзд спілки Пług відбудеться з 7 до 11 травня б. р. в м. Харкові, в помешканні Будинка літератури ім. Блакитного (Капунівська вул. № 4). На з'їзді мають право бути, згідно з статутом спілки, **всі дійсні члени спілки**, причому спілка бере на себе приміщення та харчування їх під час з'їзду. Передбачається також оплата **одного** кінця подорожі, про що буде оповіщено через газ. „Вісти" та „Комуніст". **Що до не членів спілки** (представників літгуртків, літстудій, інших літературних організацій) ЦК Плуґа попереджає, що ніякої матеріальної допомоги на з'їзд прибути та перебування в Харкові **на себе не бере**. Таким чином всі не члени Плуґа, що бажають взяти участь в ювілейному з'їзді Плуґа, мусять зробити це **на свої кошти**. Порядок денний з'їзду був оголошений в №№ 3 та 4 „Плужанина" за ц. р.

Всім делегатам в справі з'їзду, помешкання та ін. звертатися на адресу: Харків, Пушкінська, 24.

ЦК Плуґа прохає всіх членів спілки привезти з собою на з'їзд додаткові відомості про видруковані твори, що з'явилися після видання альманаху № 2 і в той список не увійшли. Бажано було привезти і самі твори для поповнення бібліотеки й архіву спілки (особливо це важливо до творів — окремих видань).

Кооперативне видавничче товариство письменників „Плужанин"

20/II відбулися загальні збори членів видавництва „Плужанин", на яких було заслухано відчит про пророблену роботу, план видавничої діяльності та обрано нове правління. За чотири місяці роботи, видавництво встигло видати 10 книжок тиражем 50 тис. прим., з яких більша частина вже розпродана. Почавши

роботу з капіталом лише в 300 — 400 карб (членські внески перших пайщиків товариства) в-во збільшило свій капітал до 1.200 карб. і має змогу поволі ширити свою діяльність.

Зараз т-во нараховує 69 членів, в плані діяльності намічено продовжувати гумористичну серію „Весела книжка", збірки оповідань та поезій, видання невеликих п'єс для вистав по сельбудах і робклубах. До складу правління обрано: т.т. **Пилипенка С., Вишню Остапа, Панова Ан. Гака Ан., Кравцова С., Вільхового П., Бяковця М.** та кандидатами: Первомайського, Масенка, Степового. В склад Ревізкомісії обрано: Кириленка, Ол. Ясного, Совз - Правду.

На першому засіданні правління обов'язки розподілено так: голова правління — Панів, заступник голови — Гак, секретар — Вільховий, скарбник — Биковець.

Збільшення членів видавництва так окремих членів, як рівно і організацій та установ (школи, сельбуди, кооперативи, артлі і т. п.) збільшити основні кооперативні кошти видавництва і дати змогу в-ву розвинути більшу діяльність. На загальних зборах було ухвалено давати 40% знижки на свої видання членам т-ва, дано дозвіл кредитуватися до 5.000 карб., дозволено вносити членські і вступні внески в розсрочку (протягом одного місяця), ухвалено вступити в члени Книгоспілки і Українбанку.

Зараз видавництво випускає в продаж такі книжки з серії „Весела книжка": збірка гуморесок **Юхима Гедзя — „Буває й таке"** і зб. гумор. оповідань **Андрієнка Ів. — „Живий крам"**. Друкуються: збірка гуморесок **К. Котка**, зб. поезій **Ол. Ведмідького, Н. Забіли**, збірка оповідань **Ів. Ткачука „Помста"**, готується до друку поезія **Плискувиського, Панова**, сценарій **К. Полонника**, опов. **Первомайського**, збірка гуморесок **Антоші Ко** та інші.

ПО УКРАЇНІ

* 19/II в Харківській Школі Червоних Старшин відбулася **літвечірка**, присвячена 9 річчю Червоної Армії. Вступне слово про сучасний стан української літератури та характеристики літературних угруповань зробив тов. Пилипенко. З демонстрацією своїх творів виступали: члени Плуґа — Пилипенко, Турган, Шиманський, Троянker, (студійка), члени ВУСПП — Кириленко, Шмигельський, член Вапліте — Панч. Літвечірка відбулася з успіхом, аудиторія тепло вітала авторів, що для зачитання вибрали твори, присвячені героїчній боротьбі Армії

* При редакції Київського журналу „Глобус" відбулося засідання журі, на якому розглянено надіслані на конкурс **карикатури**.

Ухвалено преміювати 3 карикатури, а крім того визнано придатними ще 11 карикатур. З поміж премійованих карикатур — одна робота аматора. В найближчих числах журналу премійовані карикатури були уміщені.

* 27/II ц. р. сповнилося 5 років роботи **кооперативного видавництва „Рух"**. Видавництво зараз нараховує біля 400 індивідуальних пайщиків, крім того в склад „Руха" входять організації: Коопстрах, Допомога, Харк. Кустарспілка, кілька шкільних кооперативів, спілка Плуґ. „Рух" видає українських класиків: Франка — 36 томів, Винниченка — 22 томи, Чернявського — 10 томів, Грінчежа — 10 томів, Кобилянської — 10 томів і т. п., театральну бібліотеку (вийшло 70 книжок), хрес-

томатію української літератури, дитячі книжки. За 5 років, „Рух“ видав 151 назву з тиражем в 4.237.000 прим. В плані на 1927 рік намічено до видання — 81 назву з тиражем в 2.250.000 прим.

* **Капелу Кобзарів** запрохано до Москви та Ленінграду на низку концертів. Капела має незабаром виїхати і дасть по дорозі концерти в Білорусі, Чернігові та Ніжині.

* Член Пуга Ол. Свекла, що працює при Молдавському Наркомосі, влаштувала в Балті **літературну вечірку** з зачитання своїх творів. На вечірці були присутні члени уряду Молдавської Республіки. В скорому часі в Балті має утворитися літературна організація „Плугул — Молдовнеск“, що буде близько зв'язана з спілкою Плуґ.

* Київська видавнича артіль письменників „Маса“ протягом останніх місяців видала книжки: **М. Івченко** — „Порваною дорогою“ (оповідання), **Д. Фальківського** — „Обрії“ (поезії), **Я. Качури** — „Без хліба“ (оповідання), **Г. Косяченка** „Віхоли“ (поезії). Друкуються: **В. Чаплі** „Малоучок“ (оповідання), **В. Тенети** — „Листи з Криму“ (оповідання), **Ол. Влизька** — „За всіх скажу“ (поезії), **Я. Савченка** — „Проти реставрації“ (критика), **С. Жигалка** — „Єдиний постріл“ (оповідання), **М. Галич** — „Друкарка“ (оповідання).

* 28/II помер в Києві художник **Ф. Данілов**. Небіжчик скінчив Київську школу М. Мурашка, вчився в імператорській академії мистецтв, брав участь у роспису Київського Володимирського собору, інших церков, був постійним учасником художніх виставок у Левінграді, Москві, Києві та інших містах. Ф. Данілов мав 30-ти літній педагогічно-художній стаж.

* Українські художники **М. Бойчук**, **Таран** та **Седляр** в своїй подорожі за кордон уже відвідали цілу низку міст Німеччини, оглянули музеї і художні виставки Парижа, Сервський завод, заводи кераміки, зв'язалися з французькими мистецькими колами, 12/II виїхали до Італії, де мають відвідати: Рим, Флоренцію, Венецію, Сицилію. Далі художники відвідають Чехо-Словаччину, Відень та Львів.

До Києва прибув з Праги відомий художник графік **Василь Кас'ян**, що працюватиме викладачем на поліграфічному факультеті Київської Політехніки.

* 10/IX — 1928 року сповняється 100 літ з дня народження **Льва Толстого**. Колегія НКО РСФРР ухвалила проект утворення при ЦВК СРСР Всесоюзного комітету цього ювілею. Проект має бути поданий на затвердження ЦВК.

* В лютому сповнилися перші роковини видання „**Большой Советской Энциклопедии**“. За цей час переведено велику організаційну роботу, видано 5 томів БСЭ, зараз передплатників енциклопедії нараховується 50.000. На першому місці стоїть Москва (15 тис.), далі Ленінград (3.700), Харків

* 14/III в Харкові відкрилася 3-тя **Всесоюзна нарада директорів книжкових палат**. На порядку денному наради такі питання: погодження розподілу обов'язкових примірників, уніфікація „літописів“ і карток, участь в міжнародному книгообміні, однастайність статистичних робіт, одноманітні методи перекладу обов'язкових примірників і інш.

* В Києві в Головному Ярмарковому будинку відкрилася **виставка картин Київських малярів**. Виставлено понад 200 експонатів, з яких виділяються вироби Межигірського Керамічного Інституту.

* Комісія в справі підготовки до 10 роковин Жовтня при Політосвіті НКО ухвалила перевести **цілу низку конкурсів на музичні, драматичні та літературні твори**. Преміювання творів визначено так: за роман — 2.500 крб., за повість — 1.500, за поему — 1.000 крб., за оповідання — 750, 500 і 250 крб. за вірші — 250, 150 і 100 крб. До участі в відкритому конкурсі запрохано т. т.: Хвиляного, Любченка, Копиленка, Сенченка, Головка, Сосюру, Тичину, Панча, Поліщука В., Рильського, Загула, Косинку та інш. До участі в конкурсі на драматургію запрохано т. т.: Куліша, Дніпровського, Гака, Бездика, Мамонтова, Красовського, Золіна, Соф'єву і інш. Термін подачі творів такий: літературні твори до 1/IX, музичні й драматичні — до 1/VIII. Твори надсилати на адресу: Харків, вул. Артема 29, УПО.

* В № 2 журналу „Червоний Шлях“ друкується велика поема **В. Затонського** п. н. „**Лютій**“. В поемі змальовано лютневу революцію.

* ДВУ склало умову з **М. Хвильовим** на видання його творів в кількох томах. Цього року вийдуть з друку перші 3 томи. В основу тома I покладено „Сині етюди“, т. II — „Осінь“, т. III — займе новий роман М. Хвильового.

* Восени вийде велика скількатомна збірка творів **Остапа Вишні**, накладом ДВУ. На весні виходять його дві книжки — „театральні та літературні усемишки“.

* ДВУ здало до друку переклад „**Отелло**“ **В. Шекспіра**. Переклад зроблено М. Йогансеном і В. Щербаненком. Вийшов з друку твір **М. Сервантеса „Дон Кіхот“** в скороченому для дітей перекладі М. Іванова. З метою здешевити цю книжку ДВУ взяло для текста гідкий жовто-сірий папер, від чого книжка багато втратила.

ПО СРСР

(2.000) і т. д. Надалі редакція ВСЭ збільшує тираж кожного тома до 60 тис. і додруковує другим накладом перші томи, що вийшли з тиражем 40 тис.

* Велику роботу почав провадити **Московський дім преси ім. Герцена**. Зараз там працює 17 гуртків з 766 членами, ці гуртки охопили всі галузі письменницько-журнальної та технічної роботи друку. Будинок влаштовує диспути, що відбуваються з великим успіхом. З найцікавіших диспутів варто відзначити: про межі критики, про закордонну інформацію, бюрократизм в редакціях і інш.

* **90 роковини смерті Ол. С. Пушкіна** було відзначено по всьому СРСР докладами, статтями в пресі та журналах, літвечірками. Могила поета в Святих Горах відвідали численні екскурсії із Ленінграда та інших міст. Вирішено утворити народний університет ім Пушкіна в Святих Горах. В. Вересаєв в журналі „Красная Новь“ (№№ 2 і 3) подає цікаву статтю — вибірку з документів, що відносяться до дуелі і смерті Пушкіна. Досить вдалим вийшло присвячене Пушкіну число журналу гумористичного „Бегемот“.

* Закінчилася підготовча робота по організації виставки **радянського малярства в Японії**. Відкриття виставки намічено на початок квітня в столиці Японії — Токіо, крім того виставку буде демонстровано по інших містах Японії — Кобе, Осаку то - що. На поворотному путі виставку буде відкрито в Харбіні. Серед експонатів виставки звертають увагу роботи: Кустодієва, Чехоніна, Альтмана, Машкова, Архипова, Бруні.

* В Казані відкривається **„Будинок татарської культури“**. Сповнилося 20 років робітничої пролетарської газети „Урал“, що обслуговувала не тільки татар, а й інші тюрські народи.

* В лютому місяці сповнилося 5 літ видання літературно - художнього місячника „Сибірские огни“, що виходить зараз в

Ново-Сибірську. Цей журнал звів в літературу таких письменників, як Л. Сейфулліна, Вс. Іванов, познайомив широкі кола читачів з сучасною літературою Сибіру.

* **Т-во Селянських письменників** (Москва) за минулий рік організувало коло 100 публічних виступів своїх членів. Т-во влаштовує що-вівторка свої літвечірки в домі Герцена, а також в Центральному Домі Селянина і в домі ім. Полєнова.

* З 1/V по 15/XI — 26 р. в Московський Місцьком письменників поступило **266 справ про порушення авторського права**. Зараз в судах є 37 справ, роз'язано Місцькомом та КРК — 79, виграно по суду — 17, відмовлено — 2, припинено через ліквідацію приватним чином конфлікту — 61 справа.

* В Ростові на Дону зараз іде в літературних колах **дискусія що до форм організації письменників**: частина хоче відродити мертву філію СІМ'у, частина прагне до утворення філії ВАПП'у, а де-хто думає навіть про філію ПЛУга. Швидше всього буде утворено РАПП (Ростовську Асоціацію пролетарських письменників) з українською секцією. Вже відбулося кілька літературних вечірків з доповідями про стан сучасної української літератури та читкою творів місцевих письменників. Ці літвечірки відбуваються в робітничих клубах і користуються успіхом.

ЗА КОРДОНОМ

* **Найкращі книжки за 1926 р. за думкою англійських критиків**. Англійські критики признають за найкращі книжки, що появились в 1926 р. такі: „Занепад Заходу“ Д-ра Спенглера, „Штука Думання“ Грегема Валаса, „Земля“ В. Саквіл-Веста, „Позолочене крісло“ Едвіна Сміта, і „Джестінг Пілат“ Алдоса Гокслея.

З творів красного письменства найкраще відзначані оці: „Американська Трагедія“ Теодора Дрейзера (америк. письм.), „Том Фул“, „Жінка на вигнанні“, „Лік Картарета“. „Друзі м-ра Свиная“ і „Світ Вілліама Кліссольда“ (автор Герберт Джордж Веллс).

* **Довкола імені шотландського поета Борнса**. Шотландський журналіст Вілліам Павер викликав чимало балачок серед своїх земляків книжкою, в якій він суворо бичує „юрбу некритичних почитателів національного шотландського поета - плугатора Роберта Борнса“. Книжка називається „Роберт Борнс та інші взірці“, видана одною фірмою міста Глезго.

* **Романи з героями, взятими з дійсного життя**. Ньюйорська Публічна Бібліотека видала список повістей й романів з героями, що жили дійсно або й досі ще живуть. Це перевидання старого списку, з якими шістьдесятьома додатками, що появилася був 1924 р.

Між найновішими романами, включеними в список, знаходимо такі: „Лорд Раїнго“, Арнольда Беннета; „Світ Вілліама Кліссольда“, Герберта Джорджа Веллса, „Сиротинський Ангел“ Елінорри Виллі; „Вік невинности“

Едіти Вартон; „Негрське Небо“ Карла Ван-Вехтена; „Со Біг“ Едні Фербер і „Американська Трагедія“ Теодора Дрейзера.

* В Будапешті помер недавно **Франц Бавмгартен** — автор кількох творів з історії та літератури. Свій маєток та капітали в сумі 200.000 доларів він відписав на фонд допомоги мадярським письменникам, що шукають нових шляхів та пишуть незалежно від сучасних літературних шкіл.

* Сповнилося два роки існування в Франції **Союзу українських громадян (Сугуф)**, що зараз об'єднує трудящих українців — мешканців Франції, Бельгії та Люксембургу. Сугуф нараховує в своєму складі 16 філій з 800 членами. При союзі існують різні профгуртки, культкомісії то що, є об'єднання есперантистів, аматорський драмгурток, спілка шоферів. Союз видає в Парижу газету українською мовою за назвою „Українські Вісті“, що виходить два рази на місяць за редакцією Ілька Борщака.

* В Канаді (Америка) видавництво „Українських Робітничих Вістей“ — видало книжку **М. Ірчана „В бур'янах“** розміром на 192 стор. Книжка присвячена спогадам про горожанську війну на Україні в 1920 році. Написано її дуже цікаво, місцями автор описує події з великою художністю та справляє на читача сильне враження. Книжка ця є продовженням першої „Трагедія першого травня“, на таку ж тему спогадів з горож. війни на Україні. Весь прибуток з книжки автор офірував на користь Українського Роб. Дому в Торонто.

ГУМОР САПИРА ШАРЖІ

СУЧАСНА БАЛАДА

„Війна просвітянам! Нещадна війна!
Нехай процвітає Європа“!
Від краю до краю „до бою!“ луна,
Як голос отця протопопа.

І от до страшної лихої борні
Хвильовий на білому їде коні...

Із темного гаю на зустріч йому
Пилипенко виринув сміло.
Горіло завзяттям обличчя йому,
Козацькая кров клетотіла.

— „Ти камо грядеши“? Хвильовий прорік:

„І камо ведеши сопливих калік“?

— „На села далекі я „плуга“ веду.

Оратиму там перелогі

В Вапліте і Гарту я хліб одіб'ю

Зхожу всі шляхи і дороги“!

Пилипенко твердо пішов навмання
І сумно Хвильовий припав до коня.

с. Корнін,
на Білоцерківщині

М. Яценко

ВОЛОДИМИРОВІ СОСЮРІ

Літературна буря грає

Реве, шумує і мете...

„Поете зоряного краю —

Чому ти вже не в Вапліте?“

Гуляв вітер по дорозі,

Веде білоснігів парад —

„Він“ став до ВУСПП'а на порозі

І знову повернув назад.

Колись весна, весна прилине,

Засяють зорі в далені —

„Поет нової України —

Кому, кому твої вогні?“

А вітер в відповідь: не знаю! —

Куди іти? Куди іти?

В моєму зоряному краю

Я не знайду собі мети!

Літературна ця буря

Не одного з шляху змете...

Як добре, друже мій Сосюро,

Що вийшов ти із Вапліте!

(напис на стіні в Будинку
літератури ім. Блакитного)

Невідомого автора

ДРУЖНІЙ ШАРЖ

мал. Л. РОДНЕВА

Ще й весни у нас не було
Як в повітрі щось загуло:
В новий вирій цілий транспорт
Молодняк тягне „паспорт“

До останніх літподій

ПОЧТОВА СКРИНЬКА

П. Магда (с. Бугаївка). Ваші вірші написано надто гучними фразами, що вже не впливають на читача, слова такі заялозені. Намагайтеся брати свої, свіжі образи і ними передавати красу природи та свої почуття. А так вірші у вас як вірші. Друкувати не будемо.

Шевченко Ол. (с. Вільшана). Оповідання до друку не піде. Нецікаве, написане за старими зразками, немає в ньому нового побуту, немає живої цікавої події.

Донець Гр., Соляник Ів. (с. Н. Сорявка, Кривор. окр.), **Котенко М.** (с. Козацьке), **Синицький Б.** (Добровеличківка), **Малинка М.** (Носівка), **Новак Ів.** (с. Горбані), **Нетребя М.** (Олександрія). Вірші не підуть — мало художні, неоригінальні і технічно недосконалі.

Оліянчуку П. (ст. Вапнярка). Як де у ваших віршах техніка нічого, але своїми темами, змістом, вірші нічого нового і цікавого не дають. Контора нашого журналу прохає при нагоді нагадати, що за вами єсть борг за журнал, пора про це подумати і свою обідьку та умови виконати.

Кривченко Гр. (с. Комарівка, Ніжен. округи). Ми добре розуміємо те, що ви пишете: „Як би в майбутньому бути письменником, я б готовий свої життя віддати“. Життя не слід так легко віддавати, воно ще вам стане у пригоді. Більше читайте, вчіться, а вірші поки що облиште посилати до нас.

Лихолай-Косенку Гр. (ст. Цвітково). Рецензію Реп. Ради на Вашу п'єсу ми вислали, а вже що до дальшого ходу п'єси — звертайтеся до Реп. Ради. П'єс не читали, а тому і остаточного присуду над вашою письменницькою здібністю сказати не можемо. Не забувайте на відповідь додавати 8 коп. марку.

Е. Х. (Прилуки) — Віршів з „магдалінами грудей“ та „мріями про її очі повні волі“, і т. д. не друкуємо.

А. Королеві. „Гай притих в сутінку“ нагадує підробку під народню пісню або вір-

ніше під колишні „модні романи“. Оці „слов'я в каліні“, „брівоньки шнурочками“, „бузки, навіть „бузочки“, „струмочки“, „ніженьки“, „очиці“ і т. д. надають страшенно солодкий, ненатуральний і неоригінальний стиль віршу. Уникайте цього. Другий вірш „На стаж“ кращий — є певний зміст, непергоно передано ритм потягу, але слабувата рима, не гаразд і з мовою (круживсь, знов в село, гнавсь вперед — збіг шестистівок, неправильні наголоси). Вважаємо, що працювати вам слід. Надсилайте, що в вас буде нового.

А. Воронцеві (Харків) — Ваш лист до редакції нашого журналу піде в черговому числі, бо він такий великий...

Вдовенкові А. (Івангородська агропрофшкола). Оповідання „За волю“ слабе: зовсім не розроблено сюжету, немає живих типів, постатів, розмов, багато шаблонних утертих образів і епітетів, як от: „сонце золотистою діжою...“, „чарівні проміння“, „чарівна ніч“, „дзвінка пісня“ і т. д. Треба вам ще багато читати і хоч трохи познайомитись з теорією літератури.

Стасеві Топольському. „Ноктюрн“ штучний, не зовсім відповідає назві. „Вечір — далечінь“ не рима, навіть і асонанс дуже сумнівний. Взагалі і в інших віршах є правда певна музичальність, але багато претензійності і... порожнечі, бо що справді говорять хоч би оці рядки:

„Мої думи янтарно осінні
І трембітно-осінні вітри“

Намагання дати зовнішню „красивість“ призводить частенько у вас до того, що не знаєш, що ж ви хотіли сказати.

П. Козловському. Ваша „Весна“ — зовсім не вірш, а просто на дитячий переказ прочитаного схоже... Читайте поезії — познайомтесь з теорією поезії, тоді дізнається в чому різниця поміж вами й поетом.

ЗМІСТ № 6: М. Дукин — Світлака (опов.) — 1; Юр. Жилко — Беатриче (опов.) — 4; Йозеф Кастнер — Мобілізація (опов. перекл. М. Ірчана) 8. В. Кузьмич — Вистава (опов.) — 9; Поезії: Я. Ясинового, Май-Дніпровича, М. Нарушевича, М. Тарновського, Ів. Юрковича — 12; Ол. Метеорний — На шляхах розвитку Пуга — 13; А. Голін — Про фейлетони і... взагалі — 16; Ярема — Літпролетарська премія ім. Василенка — 21; Книгочий — Остання крапка в літдискусії 25 — 27 р.; Націон. ухили — всесоюзне явище — 21. Ап. Сяклер — Про Дж. Свіфта — 23. С. Пилипенко — Семафоромайбутники бумерангують — 24; рецензії: А. П., І. Капустянського, С. Пилипенко. Хроніка: в ЦК Пуга, по Україні, по СРСР, за кордоном. — 28. Гумор: епіграми, шарж С. Роднева — 31; поштова скринька — 32. В № 6 — ілюстрації: На обкладинці портрет Ан. Головка, в тексті: Юр. Жилко — 5; тяжка оранка — 7; краєвід на р. Донець — 19.

Видає: ЦК Пуга

Редагує: Редколегія

Відповідальний редактор С. Пилипенко

Укрголовайт № 670. 1927. Перша друкарня ДБУ ім. Г. І. Петровського. Зам. № 985. Тир. 1500.

156 204

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ПРИЙОМ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1927 РІВ

НА ДВОХТИЖЕННИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ЛІТЕРАТУРНО-
ХУДОЖНІЙ І КРИТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

„ПЛУЖАНИН“

Орган Світлих Селянських Письменників ПЛУГ

РЕДАГУЮТЬ: Биковець М., Засула Д., Лебідь М., Павін А., Паліпенко С.

В ЖУРНАЛІ ПОСТІЙНІ РОЗДІЛИ: 1. Красне письменство. 2. Теорія і література. 3. Література і школа. 4. Організація літератури. 5. Поточні нотатки. 6. Наш побут. 7. Закордонна література. 8. Критика. 9. Бібліографія. 10. Хроніка. 11. Гумор. Шаржі. Сатира. 12. Листування.

Кожне число в 32 — 40 стор.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На 12 міс. (24 №№) — 4 крб. 80 коп. На 3 міс. (6 №№) — 1 крб. 60 коп.
На 6 міс. (12 №№) — 2 крб. 70 коп. На 1 міс. (3 №№) — 80 коп.

Окреме число — 25 коп.

Безплатний додаток дістають передплатники: річні — 3 зшитки, а $\frac{1}{2}$ річні — 1 зшитку
в бібліотеки «Весела книжка» — видання «Плужанина».

За минулі роки редакція має: за 1925 рік — №№ 4, 5, 6 — по ціні — 20 коп. за №.
За 1926 рік — 8 №№ — по ціні — 25 коп. за №. Комплект за 1926 рік (8 №№) — 2 крб.
60 коп. (в папірках).

Комплект за обидва роки в папірках — 4 крб. (з пересилкою).

ПЕРЕДПЛАТУ НАДСИЛАТИ НА АДРЕСУ:

ХАРКІВ, ПУШКІНОВСЬКА, 24. „ПЛУЖАНИН“

До уваги бібліотек, видавництв, книгарень, літераторів, педагогів, фахівців та всіх, хто цікавиться станом книжкової справи на Україні та закордонною українською книгою.

1. „Літопис Українського Друку“

Орган державної бібліографії УСРР, щотижневий бюлетень Української Книжкової Палати.

Списки всіх витворів, що виходять на Україні, по черзі їх виходу в світ (книги й брошури, графіка, ноты, таблиці й листівки, періодичні видання), а також, видань українською мовою, що виходять поза межами УСРР. Бібліографічне описання мовою зареєстрованої літератури, вказівки що до класифікації матеріалу за десятиковою системою та соціальним призначенням (цілєве настановлення, приступність і т. в.) анотації змісту.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік — 5 крб., на півроку — 2 крб. 75 коп., за кордоном — 5 дол., на півроку — 2 дол. 75 ц. п. с. а.

2. „Картковий репертуар книжкової продукції УСРР“

Друковані картки для бібліотечних та книгарських каталогів. До 4000 карток щорічно. Тираж суворо обмежено кількістю передплатників.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Залежно від якості картону (15 крб. та 9 крб. за тисячу) за кордоном 15 та 9 дол. п. с. а. при замовленні повного комплекту, 20 крб. та 12 крб. при замовленні комплекту карток тільки української або тільки російської частини книжкової продукції УСРР.

Передплату приймає безпосередньо Українська Книжкова Палата (Харків, вул. Артема, 29) або через: 1) Контрагентство Друку та всі поштові контори, 2) „Книгоспілку“ та її філії, 3) Відділ Передплати Сектору Періодичних Видань ДВУ та його філії, 4) Госуд. Центральну Книжкову Палату РСФСР (Москва, Навітний бульвар, 36), 5) Беларускую Дзяржаўную Бібліятэку (Менск, Савецкая, 94).